

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-15244114
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

25 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN NİMET ÖZDEMİR'İN
TBMM 7/37178 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

7/37178
GK 61

SORULAR

23 Ekim tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 23'üncü maddesinin (f) bendine "*Ancak korunan alanlar hariç denizlerimizin doğal anoksik tabakasında (derinliği 250 metreden fazla olan alanlarda) tehlikesiz inorganik atıkların deniz tabanına dökünecek boru hattıyla taşınarak bertaraf edilir, sera gazı emisyonlarının azaltımı amacıyla yutak alan ve/veya depolama alanı olarak karbon depolanabilir.*" cümlesi eklenmiştir.

Yapılan düzenleme ile Türkiye'nin hâlihazırda karada yaşadığı atık yönetimi sorunlarının denizlere taşınabileceği, derin deniz tabakalarının yeni bir "atık yönlendirme alanı" hâline getirilebileceği ve çevresel risklerin daha da büyüyebileceği uzmanlar tarafından ifade edilmektedir. Ayrıca bu değişikliğin, kentsel dönüşüm kapsamında ortaya çıkacak hafriyatlardan kaynaklanan inorganik atıkların denizlere yönlendirilmesine zemin hazırladığı, ve asrın felaket projesi olarak nitelendirilen Kanal İstanbul projesinin gerektirdiği devasa hafriyat miktarı için uygun bir mevzuat hazırlığı iddia edilmektedir.

Bu çerçevede;

- 1) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 23'üncü maddesinde yapılan değişikliğin bilimsel, teknik ve idari gereksesi nedir?
- 2) "Tehlikesiz inorganik atıkların" derin deniz anoksik tabakasına boru hattı vasıtasıyla taşınarak bertaraf edilmesi yöntemi, hangi ulusal ve uluslararası bilimsel raporlara, çevresel etki analizlerine veya araştırmalara dayandırılmıştır? Bu çalışmaları kamuoyuyla paylaşmayı düşünüyor musunuz?
- 3) Söz konusu düzenleme ile karadaki hafriyat, yıkıntı ve inşaat atıklarının denizlere yönlendirilmesi riskini doğuran bir uygulama planlanmakta mıdır? Bu atıkların deniz ortamına verilmesini tamamen engelleyen bir güvence mekanizması mevcut mudur?
- 4) Kentsel dönüşüm kapsamında ortaya çıkacak büyük hacimli hafriyatın denizlere taşınması veya depolanması ihtimali bulunmakta mıdır?
- 5) Düzenlemenin, asrın felaketi projesi olan Kanal İstanbul projesi kapsamında ortaya çıkacak olan devasa hafriyat miktarının bertarafı için hukuki zemin hazırlamak amacıyla yapıldığı iddiaları doğru mudur?

CEVAP

Denizlerin doğal anoksik ortamında, tehlikesiz inorganik karakterdeki atık türlerinin, çevresel etkilerini en aza indirecek şekilde derin deniz tabanına sabitlenmesi veya sera gazı azaltımı amacıyla karbon depolama uygulamaları, uluslararası literatürde ve iklim politikalarında alternatif bir yaklaşıma dönüşmektedir. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY)'nde yapılan değişiklikler ile deniz ortamına atık boşaltımına yönelik genel yasaklayıcı hüküm korunurken, belirli koşullara sahip denizlerin doğal anoksik tabakasında bilimsel temellere dayalı, çevresel risk analizi yapılmış ve

kontrollü yöntemlerle gerçekleştirilecek bertaraf uygulamalarına sınırlı bir istisna tanımlanması amaçlanmıştır.

Yapılan değişiklik, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü, Karadeniz Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü ile Gazi Üniversitesi Temel ve Mühendislik Bilimleri Merkez Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezinde görevli 22 bilim insanı çalışmaları dikkate alınarak ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak yapılmıştır.

Bahse konu faaliyetin, doğal oksijensiz (anoksik) ve durağan taban akıntılarına sahip ve korunan alanlar dışındaki (Özel Çevre Koruma Alanları) denizel ortamlarda gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Doğal anaoksik ortam Ülkemizde bir tek Karadeniz’de bulunmaktadır.

Madenlerin aranması, çıkarılması, hazırlanması/zenginleştirilmesi veya depolanması sonucunda ortaya çıkan atıkların üretiminden nihai bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde yönetilmesi amacıyla hazırlanan Maden Atıkları Yönetmeliği 15.07.2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Yönetmeliğin “Alıcı ortamda bertaraf” başlıklı 22. Maddesinde atığın bertarafında izlenecek yöntemler ve izin alınacak kurumların ismi yer almaktadır. Bunun dışında inşaat ve hafriyat atıklarının deniz ortamına boşaltımı söz konusu olmayacaktır.

Hafriyat toprağının yönetimi, 5216 sayılı Kanun ve Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile 2010/16 sayılı Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Bakanlığımız Genelgesi çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. 5216 sayılı Kanun kapsamında kurulan hafriyat toprağı döküm sahalarına izin verme yetkisi büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nde; hafriyat toprağı, inşaat öncesinde arazinin hazırlanması aşamasında yapılan kazı ve benzeri faaliyetler sonucunda oluşan toprak olarak tanımlanmakta olup kaynakları ve bileşenleri Yönetmeliğin Ek-1’inde detaylı olarak yer almaktadır. Yönetmeliğin 13’üncü maddesinde *“Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının, üretici ve taşıyanları tarafından belediyelerin veya mahallin en büyük mülki amirinin gösterdiği ve izin verdiği geri kazanım ve depolama tesisleri dışında denizlere, göllere, akarsulara veya herhangi bir yere dökülmesi ve dolgu yapılması yasaktır.”* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu mevzuat çerçevesinde, 3, 4 ve 5’nci sorularda belirtilen hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının Bakanlığımızca yapılan bahse konu mevzuat düzenlemesi ile ilgisi bulunmamakla birlikte bu hususta Bakanlığımıza yapılan herhangi bir başvuru bulunmamaktadır.